

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**Кафедра міжнародної економіки та маркетингу**

**ПРОГРАМА  
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ  
ДЛЯ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «МАГІСТР»  
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»  
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «ЕКОНОМІКА»  
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»**

Затверджено Вченою радою економічного факультету  
Київського національного університету імені Тараса Шевченка  
(протокол № 6 від 13 лютого 2018 р.)

**КИЇВ – 2018 р.**

# ЗМІСТ

## **Вступ**

### **Модуль 1. Тенденції розвитку міжнародної економіки**

- 1.1. Теоретичні основи аналізу міжнародної торгівлі.
- 1.2. Міжнародний рух факторів виробництва.
- 1.3. Розвиток міжнародної економіки в умовах глобалізації.

Рекомендована література.

### **Модуль 2. Фінансові й монетарні аспекти розвитку міжнародної економіки**

- 2.1. Міжнародні валютні відносини: спосіб організації та сучасні особливості розвитку.
- 2.2. Система кредитно-фінансових відносин в міжнародній економіці.

Рекомендована література.

### **Модуль 3. Міжнародний маркетинг як теорія і практика діяльності підприємства в умовах інтернаціоналізації товарних ринків**

- 3.1. Аналіз маркетингового середовища міжнародного бізнесу.
- 3.2. Стратегічне управління міжнародною маркетинговою діяльністю.
- 3.3. Тактика міжнародного маркетингу.

Рекомендована література.

### **Модуль 4. Проблеми функціонування суб'єктів господарської діяльності на міжнародних ринках**

- 4.1. Роль держави у формуванні рамкових умов зовнішньоекономічної діяльності.
- 4.2. Особливості співпраці суб'єктів господарювання України з іноземними партнерами.
- 4.3. Специфіка міжнародних економічних контрактів та їхнє оформлення.

Рекомендована література.

## **Структура екзаменаційних білетів.**

## **Критерії оцінювання відповідей вступника.**

## Вступ

В сучасних умовах економічного розвитку підготовка висококваліфікованих кадрів за освітньою програмою «Міжнародна економіка» обумовлюється нагальною потребою розробки дієвих механізмів посилення конкурентоспроможності національної економіки в сучасному глобальному середовищі. Це передбачає обґрунтування наукових підходів до аналізу динаміки глобальної економіки, тенденцій розвитку глобальних товарних та фінансових ринків, розробки ефективних продуктово-ринкових стратегій українських підприємств, що прагнуть освоювати іноземні ринки збуту тощо.

Навчання на освітньому ступені (ОС) «Магістр» за освітньою програмою «Міжнародна економіка» спеціальності 051 «Економіка» вимагає високого рівня знань, володіння навичками економічного аналізу, ринкових досліджень, стратегічного управління міжнародною компанією, формування стратегії й тактики прийняття управлінських рішень в міжнародному бізнес-середовищі тощо. Тому важливе значення мають знання, що отримані під час навчання бакалаврів, які перевіряються на випробувальних іспитах на ОС «Магістр».

Програма вступних іспитів ґрунтується на досконалому знанні абітурієнтами ОКР «Магістр» таких нормативних фахових дисциплін, як «Міжнародна економіка», «Міжнародні фінанси», «Міжнародний маркетинг», «Міжнародна економічна діяльність України».

**Метою** вступного іспиту на ОС «Магістр освітньої програми «Міжнародна економіка» спеціальності 051 «Економіка» є перевірка отриманих знань студентами під час навчання, виявлення найбільш здібних до успішного опанування дисциплін означеної спеціальності на ОС «Магістр» та здібних до наукової роботи.

**Зміст програми вступних іспитів.** Програма вступного іспиту на освітню програму «Міжнародна економіка» має інтегрований характер і включає питання чотирьох модулів:

*Модуль 1.* Тенденції розвитку міжнародної економіки.

*Модуль 2.* Фінансові і монетарні аспекти розвитку міжнародної економіки.

*Модуль 3.* Міжнародний маркетинг як теорія і практика діяльності підприємства в умовах інтернаціоналізації товарних ринків.

*Модуль 4.* Проблеми функціонування суб'єктів господарської діяльності на міжнародних ринках.

Порядок проведення вступних випробувань визначається «Правилами прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка в 2018 році».

**Формою проведення** вступного випробування на ОС «Магістр» за освітньою програмою «Міжнародна економіка» є письмовий екзамен.

Екзаменаційний білет включає наступні завдання: теоретичне питання, тестування, задачі.

## **МОДУЛЬ 1. ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

### **Тема 1.1. Теоретичні основи аналізу міжнародної торгівлі**

Поняття відкритої економіки. Критерії відкритої економіки. Кількісні показники відкритої економіки України.

Значення теорій міжнародної торгівлі для обґрунтування сучасної міжнародної торгівлі. Вигоди для сторін від участі у міжнародній торгівлі. Стандартна модель міжнародної торгівлі. Формування пропозиції експорту та попиту на імпорт. Встановлення світової ціни. Показники, що характеризують міжнародну торгівлю.

Необхідність цілеспрямованого впливу держави на торгові відносини з іншими країнами. Основні види торговельної політики. Поняття фритредерства та протекціонізму. Особливості сучасного протекціонізму.

Тарифні інструменти міжнародної торговельної політики. СОТ про можливості захисту внутрішнього ринку від іноземних конкурентів. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі: особливості використання в Україні.

Модель внутрішньогалузевої торгівлі та можливості її використання для обґрунтування зовнішньої торгівлі України.

### **Тема 1.2. Міжнародний рух факторів виробництва**

Поняття міжнародної міграції капіталу та її сучасні особливості. Причини міжнародного руху капіталу. Основні форми міжнародного переміщення капіталу. Взаємозв'язок міжнародної торгівлі та руху факторів виробництва. Поняття та основні форми здійснення прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Економічний ефект ПІІ. Портфельні іноземні інвестиції: форми та сучасні особливості.

Міжнародна передача технологій: суть та економічна роль у міжнародній економіці. Роль ТНК у глобальному трансфері технологій.

Поняття та основні види міжнародного руху робочої сили. Економічні та позаекономічні причини міжнародного переміщення трудових ресурсів. Напрями, масштаби міжнародної міграції робочої сили та сучасні центри, що притягують емігрантів. Економічний ефект міжнародного руху робочої сили. Наслідки міграції трудових ресурсів для країни-експортера та приймаючої країни.

### **Тема 1.3. Розвиток міжнародної економіки в умовах глобалізації**

Транснаціональні корпорації в глобальній економіці. Глобалізація на світових ринках товарів, послуг, капіталу та робочої сили.

Міжнародна економічна інтеграція: передумови становлення, цілі. Етапи економічної інтеграції: преференційні торгові угоди, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, політичний союз.

Світові та регіональні тенденції в розвитку економічної інтеграції. Інтеграційні процеси у світовому економічному просторі. Критерії відповідності економічної інтеграції інтересам світового співтовариства.

### РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антофій Н.М. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Н.М. Антофій, О.В. Булюк, С.В. Фомішин; за ред. С.В. Фомішина – Херсон : Олді-плюс, 2013. – 350 с.
2. Базилевич В.Д. Макроекономіка [Текст]: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. – 4-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 743 с. – (Класичний університетський підручник).
3. Бахчеванова Н.В. Міжнародні економічні відносини [Текст]: навч. посіб. / Н.В. Бахчеванова, С.М. Макуха; за заг. ред. А.П. Голікова; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. – 403 с.
4. Бураковский И. Мировая экономика: глобальный финансовый кризис. [Текст]: монографія. / И. Бураковский, А. Плотников. – Харьков: Фолио, 2010. – 415 с.
5. Герст П. Сумніви в глобалізації. Міжнародна економіка і можливості керування [Текст] / П. Герст, Г.Томсон; А.Войтович (пер.з англ.), О. Орленко (пер.з англ.). – К. : К.І.С., 2002. – 306 с.
6. Дідківський М.І. Міжнародний трансфер технологій [Текст]: навч. посіб. / М.І.Дідківський. – К. : Знання, 2011. – 365 с.
7. Киреев А. Международная экономика [Текст]: учеб. пособ. В 2-х ч. / А.Киреев. – М.: Международные отношения, 2006. – Ч.1. – 416 с.; Ч.2 – 488 с.
8. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини [Текст]: навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. – 8-ме вид., переробл. і допов. – К. : Знання, 2011. – 470 с.
9. Лазарев И.А. Новая информационная экономика и сетевые механизмы развития [Текст]: монографія / И.А.Лазарев, Г.С. Хижа, К.И. Лазарев; Российская академия естественных наук; Международная академия наук информации, информационных процессов и технологий (МАН ИПТ); Институт экономики Информационного общества. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Дашков и Ко, 2007. – 241 с.
10. Міжнародна економіка [Текст]: навч. посіб. / А. Г. Бабенко [та ін.] ; Дніпропетр. держ. фінанс. акад. – Дніпропетровськ: Дніпропетр. держ. фінанс. акад., 2013. – 308 с.
11. Міжнародна економіка [Текст]: навч. посіб. / В.В. Білоцерківець та ін.; за ред. А.О. Задой та В.М. Тарасевича. – Д. : Вид-во ДУЕП, 2010. – 339 с.
12. Міжнародна економіка [Текст]: навч. посіб. / В.Є. Сахаров та ін.; заг. ред. В.Є. Сахарова; Національна академія управління. – 2-ге вид., випр. – К. : Ін Юре, 2008. – 432 с.

13. Міжнародна економіка [Текст]: підручник [в 2 ч.] / за заг. ред. А.А. Мазаракі; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – Київ : КНТЕУ, 2014. – Ч. 1 – 563 с.; Ч. 2 – 323 с.
14. Міжнародна економіка [Текст]: підручник / Д. Лук'яненко, А. Поручник, Я. Столярчук; Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Київ : КНЕУ, 2014. – 762 с.
15. Міжнародна економіка [Текст]: підручник / за ред. А.П. Румянцева. – 3-тє вид., перероб і доп. – К.: Знання, 2006. – 479 с.
16. Міжнародна економіка: Практикум [Текст]: навч. посіб. / А.О. Старостіна, О.Л. Каніщенко, І.Я. Софіщенко та ін. / За заг. ред. А.О. Старостіної. – К.: НВП «Інтерсервіс», 2015. – 416 с.
17. Міжнародна економіка: теоретичні та прикладні аспекти [Текст]: навч. посіб. [в 2 ч.] / А.О. Босак, О.Ю. Григор'єв, Л.І. Чернобай та ін. – Львів: Міські інформаційні системи. – Ч.1. – 2015. – 244 с.; – Ч.2. – 2016. – 205 с.
18. Міжнародна економіка: термінологічний словник [Текст] / А.О. Старостіна, О.Л. Каніщенко, О.Ю. Кузьома та ін. / За заг. ред. А.О. Старостіної. – К.: «НВП «Інтерсервіс», 2017. – 250 с.
19. Міжнародні економічні відносини [Текст]: навч. посіб. / Є.І. Войнова та ін.; за ред. С.О. Якубовського, Ю.О. Ніколаєва; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Одеса : ОНУ, 2015. – 304 с.
20. Міжнародні економічні відносини [Текст]: навч. посіб. / С.В.Фомішин та ін.; за ред. С.В. Фомішина. – Херсон : Олді-Плюс, 2013. – 415 с.
21. Міжнародні економічні відносини [Текст]: підручник / А.П. Голіков та ін.; за ред. А.П. Голікова, О.А. Довгаль; Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 463 с.
22. Румянцев А. П. Міжнародна економіка: Практикум [Текст]: навч. посіб. / А.П.Румянцев, Ю.О.Коваленко; Київ. екон. ін-т менеджменту (ЕКОМЕН). – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 295 с.
23. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка [Текст]: підручник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 622 с.
24. Софіщенко І.Я. Торговельно-економічні відносини між Україною та ЄС: стан та перспективи [Текст]: навч. посіб. / І.Я. Софіщенко. – К.: Міленіум, 2009. – 314 с.
25. Старостіна А.О. Економіка зарубіжних країн [Текст]: навч. посіб. / А.О.Старостіна, А.О. Длігач, Н.В.Богомаз. – К. : Знання, 2009. – 454 с.
26. Філіпенко А.С. Теорія міжнародної економічної політики [Текст]: навч. посіб. / А. С. Філіпенко. – К. : Академвидав, 2013. – 212 с.
27. Deardorff A. Glossary of International Economics. [On-line] – Access at: <http://www-personal.umich.edu/~alandear/glossary/>
28. King Philip. International economics and international economic policy : a reader / P. King. – 3. ed. – Boston: Irwin: McGraw-Hill, 2000. – 451 p.
29. Krugman P. R., Obsfeld M. and Melitz M. International Economics. – 10th ed., Pearson Education, 2015.
30. Pugel Thomas A. International economics / T.A.Pugel, P.H.Lindert. – 11. ed. – Boston: Irwin: McGraw-Hill, 2000. – XXIII, 709 p.

31. Smith Ch. International Trade and Globalisation. - 4th ed. Stocksfield: Anforme, 2010.
32. Solnik B. H. International Investments. – The USA, Canada, 1998.
33. World Investment Report 2015-2017.

## **МОДУЛЬ 2. ФІНАНСОВІ Й МОНЕТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

### **Тема 2.1. Міжнародні валютні відносини: спосіб організації та сучасні особливості розвитку**

Структура та еволюція міжнародної фінансової системи. Функції міжнародних фінансових організацій в світовій фінансовій системі.

Еволюція європейської валютної системи. Сучасна європейська валютна система. Європейський центральний банк. Роль валютного регулювання в механізмі європейської інтеграції. Роль євро в міжнародній валютній системі.

Зміст, види та режими валютних курсів. Сутність та види валютних ринків. Типи угод на валютному ринку.

Закон однієї ціни та паритет купівельної спроможності валют.

Економічний механізм валютного ринку та прогнозування валютних курсів.

### **Тема 2.2. Система кредитно-фінансових відносин в міжнародній економіці**

Суть та структура платіжного балансу і методи його регулювання. Основні рахунки платіжного балансу. Рівновага платіжного балансу. Умови та фактори нерівноваги платіжного балансу. Фактори нерівноваги платіжного балансу.

Міжнародний кредит: зміст та функції. Міжнародний ринок кредитних ресурсів. Кредитні ризики та методи управління ними. Види міжнародних кредитів. Довгострокові кредити. Синдиковані кредити. Єврокредити. Міжнародний ринок боргових цінних паперів. Основні види облігацій.

Форми та ризики прямих іноземних інвестицій. Прямі та портфельні інвестиції. Фінансові та валютні ризики інвестицій. Міжнародні портфельні інвестиції. Структура та переваги міжнародного інвестиційного портфелю. Міжнародний інвестиційний ринок. Суб'єкти ринку та структура операцій на міжнародному інвестиційному ринку.

Глобальні фінансові центри. Фактори та умови формування глобальних фінансових центрів. Функції глобальних фінансових центрів. Глобальні банківські та фінансові групи. Міжнародна фінансова інтеграція

Особливості сучасного стану світової фінансової системи. Економічна і фінансова криза в глобальному середовищі.

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини [Текст]: підручн. – 5-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 582 с.
2. В'юн В.Г. Міжнародні фінанси [Текст]: навч. посібн. / В.Г. В'юн, А.Ф. Наумов, В.Г. Наумова – Миколаїв: МДУ, 2008. – 216 с.
3. Коваленко М.А. Міжнародні фінанси. Практикум [Текст]: навч. посіб. / М.А. Коваленко, Д.В. Малащук; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – К.: КНЕУ, 2012. – 135 с.
4. Колесник І.А. Міжнародні валютно-кредитні відносини [Текст]: навч. посіб. / І.А. Колесник, М.О. Александрова. – К.: ДКС центр, 2011. – 203 с.
5. Кузьмін О.Є. Міжнародні фінанси [Текст]: 1001 тест: зб. тест. завдань / О.Є. Кузьмін, Г.С. Домарадзька, Т.М. Гладун; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Л.: Вид-во Львів. політехніки, 2011. – 269 с.
6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини [Текст]: навч. посіб. / Ю.М. Лисенков та ін.; за ред. В.Є. Поліванова, В.О. Мещерякова, Ю.М. Лисенкова; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. – К.: Зовнішня торгівля, 2014. – 511 с.
7. Міжнародна економіка: Практикум. Навчальний посібник / Старостіна А.О., Каніщенко О.Л., Софіщенко І.Я. та ін. / За заг. ред. проф. Старостіної А.О.-К.: НВП «Інтерсервіс», 2015. – 416 с.
8. Міжнародна економіка: термінологічний словник / Старостіна А.О., Каніщенко О.Л., Кузьома О.Ю. та ін. / За заг. ред. проф. А.О. Старостіної. – К.: «НВП «Інтерсервіс», 2017. – 250 с.
9. Міжнародні фінанси [Текст] : навч. посіб. / за заг. ред. О.Є. Кузьміна; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 363 с.
10. Міжнародні фінанси [Текст]: навч. посіб. / за ред. Ю.Г. Козака. – Вид. 3-тє, перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 639 с.
11. Міжнародні фінанси [Текст]: підручник / О.І. Рогач (ред.). – К. : Либідь, 2003. – 777 с.
12. Наумов А.Ф. Міжнародні фінанси [Текст]: навч. посіб. / А.Ф. Наумов, Л.М. Наумова. – 2-ге вид., випр. і допов. – Миколаїв: Швець В.Д., 2013. – 275 с.
13. Патица Н.І. Міжнародні валютно-кредитні відносини [Текст]: навч. посіб. / Н. І. Патица. – К. : Знання, 2012. – 566 с.
14. Рак Т.М. Міжнародні фінанси: Навч.-метод. посіб. / Т.М. Рак, Г.В. Снопенко, В.І. Дубницький; Донец. екон.-гуманіт. ін-т. – Донецьк: Юго-Восток, 2012. – 327 с.
15. Сазонець І.Л. Міжнародні фінансові інвестиції [Текст]: навч. посібн. / І.Л. Сазонець, О.А. Джусов, О.М. Сазонець. – Д.: Видавництво Дніпропетровського національного ун-ту, 2006. – 312 с.
16. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка [Текст]: підручник / Є.В. Савельєв. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 622 с.
17. Соскін О.І. Міжнародні фінанси [Текст]: навч.-метод. посіб. / О.І. Соскін; Нац. акад. упр. – К.: Нац. акад. упр., 2011. – 299 с.



18. Софіщенко І.Я. Міжнародні фінанси [Текст]: навч. посібн. – К. : МАУП, 2005. – 200 с.
19. Цінні папери [Текст]: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2011. – 1095 с.
20. Шелудько В.М. Фінансовий ринок [Текст]: підручник / В.М. Шелудько. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2008. – 535 с.
21. Якушик І.Д. Міжнародні фінанси [Текст]: навч. посіб. / І.Д. Якушик, В.І. Савчук, Н.В. Савчук; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. – Київ: Леся, 2014. – 547 с.
22. Eaker M., Fabozzi F., Grant D. International Corporate Finance. – NY, Dryden Press, 1996. – 588 p.
23. Madura J. International Financial Management. – Cincinnati, South-Western College Publishing, 1998.
24. Yarborough B., Yarborough R. The World Economy: Trade and Finance. – NY, Dryden Press, 1991.

### **МОДУЛЬ 3. МІЖНАРОДНИЙ МАРКЕТИНГ ЯК ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ТОВАРНИХ РИНКІВ**

#### **Тема 3.1. Аналіз маркетингового середовища міжнародного бізнесу**

Міжнародний маркетинг: суть та завдання, особливості маркетингової діяльності в міжнародному середовищі. Причини та методи виходу компаній на зарубіжні ринки.

Маркетингове середовище міжнародного бізнесу. Критерії аналізу міжнародного маркетингового середовища.

Фактори міжнародного ринкового середовища. Види та оцінка ризиків. Аналіз політичного середовища міжнародного маркетингу. Аналіз правового середовища міжнародного маркетингу. Аналіз економічного середовища міжнародного маркетингу. Логіка та методика маркетингового дослідження міжнародного середовища промислових та споживчих ринків.

#### **Тема 3.2. Стратегічне управління міжнародною маркетинговою діяльністю**

Розробка стратегій міжнародного маркетингу. Специфіка використання альтернативних підходів до стратегічного аналізу в міжнародному маркетингу.

Аналітичні підходи в стратегічному аналізі.

Конкурентна політика компанії: рівні конкурентної агресивності. Наведіть приклади успішних міжнародних стратегічних альянсів. Фактори впливу на внутрішньогалузеву конкуренцію. Аналіз та оцінка конкурентів. Конкурентні стратегії в міжнародному маркетингу. Конкурентна політика.

Критерії оцінки потенційного зарубіжного ринку. Вибір ринку. Сегментація в умовах світового ринку. Оцінка інвестиційних можливостей.

### **Тема 3.3. Тактика міжнародного маркетингу**

Міжнародний продукт. Основні характеристики та фактори конкурентоспроможності товарів на міжнародних товарних ринках. Визначення та характеристика продукту.

Параметри конкурентоспроможності товару на світовому ринку. Детермінантні ромби конкурентних переваг. Новий продукт на світовому ринку. Торгова марка. Позичування товару на зарубіжних ринках.

Проблеми створення та просування на зарубіжні ринки українських торгових марок (брендів).

Фактори впливу на формування міжнародної цінової політики. Цінова конкуренція. Демпінг. Система міжнародних розрахунків.

Структура і аналіз каналів товароруку в міжнародному маркетингу. Залучення посередників: мета, переваги, недоліки. Формування попиту та стимулювання збуту на зарубіжному ринку.

### **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

1. Міжнародний маркетинг : підручник / О. Л. Каніщенко. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2016. – 480 с.
2. Каніщенко О.Л. Міжнародний маркетинг у діяльності українських підприємств. Київ: ВПЦ. 2007. – 407 с.
3. Kanishchenko O.L. International Marketing: study text and cases: Textbook. К. : Publishing and polygraph center "Kyiv University", 2012. – 143 p.
4. Старостіна А.О. Маркетингові дослідження національних і міжнародних ринків: Підручник. – К.: ТОВ «Лазарит-Поліграф», 2012 – 480 с.
5. Каніщенко О.Л. Міжнародний маркетинг: Навч. посіб. –К.: "Політехніка", 2003. – 193 с.
6. Холенсен С. Глобальний маркетинг / Пер. с англ. Е. Носовой, К.Юрашкевича. – Мн.:Новое знание, 2004. – 832 с.
7. Міжнародний маркетинг: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Циганкова Т.М. - К.: КНЕУ, 2005. - 236 с.
8. Циганкова Т.М. Міжнародний маркетинг: теоретичні моделі та бізнес технології: Монографія. – К.: КНЕУ, 2004.
9. Портер М. Конкуренція: Пер. с англ. / Уч. пос.– М.: Издательский дом «Вильямс», 2001. – 495 с.
10. Ли Якокка. Кар'єра менеджера. М.: Прогресс, 1991. – [http://royallib.com/read/li\\_yakokka/karera\\_menedgera.html#0](http://royallib.com/read/li_yakokka/karera_menedgera.html#0)
11. Эл Райс, Джек Траут «Маркетинговые войны», McGraw-Hill, Inc., 1986, перевод с англ. Жильцов, 2000
12. Райс Э., Траут Дж. Позиционирование: битва за узнаваемость: Пер. с англ / перевод Ю.Н. Каптуревского. - СПб.: Питер, 2004. - 256 с.
13. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.91.
14. Закон України "Про режим іноземного інвестування" від 19.03.96.

15. Закон України "Про єдиний митний тариф" від 05.02.92.
16. Закон України "Про рекламу" від 16.04.91.
17. Маркетинг в Україні. Видання української асоціації маркетингу
18. Маркетинговые исследования в Украине
19. Показники економічного розвитку: <http://www.un.org/Depts/unsd/social/inc-eco.htm> (Statistic division of the United Nations Secretariat and International Labor Office)
20. Institutional Investor (електронна версія): <http://www.iimagazine.com/premium/rr/countrycredit/ccr/2000.htm> (Research and Rankings - 2000: Country credit rankings)
21. Корупція: The 2000 Corruption Perceptions Index <http://www.transparency.org/documents/cpi/2001/cpi2001.html#cpi>
22. Рейтинги конкурентоспроможності: [http://www.weforum.org/pdf/gcr/Overall\\_Competitiveness\\_Rankings.pdf](http://www.weforum.org/pdf/gcr/Overall_Competitiveness_Rankings.pdf)
23. Загальні рейтинги: <http://www.worldbank.org/prospects/gep2002/>

## **МОДУЛЬ 4. ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ**

### **Тема 4.1. Роль держави у формуванні рамок умов зовнішньоекономічної діяльності**

Роль держави в регулюванні зовнішньоекономічного сектора економіки. Державне і недержавне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Законодавство, що регулює ЗЕД в Україні. Суб'єкти, принципи і види ЗЕД в Україні. Режими регулювання ЗЕД. Проблеми та напрями вдосконалення регулятивних механізмів ЗЕД в Україні.

Тарифне та нетарифне регулювання в ЗЕД України. Характеристика митного законодавства України. Система митних податків та митних зборів. Митна вартість товару та методи її оцінки.

Валютне регулювання ЗЕД в Україні та його вплив на здійснення ЗЕД підприємств в Україні. Основні положення валютного регулювання та валютного контролю, що діють в Україні. Регламентація термінів розрахунків підприємств за експортно-імпортними операціями в Україні.

Кредитування та фінансування ЗЕД України. Форми, обсяги та тенденції залучення іноземних інвестицій в Україну. Інвестиційний клімат в Україні, заходи його покращення.

Особливості участі України в сучасних процесах міжнародної економічної інтеграції. Місце України на світовому ринку технологій. Форми та особливості торгівлі науково-технічною продукцією в ЗЕД. Шляхи підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на світовому ринку високих технологій.

### **Тема 4.2. Особливості співпраці суб'єктів господарювання України з іноземними партнерами**

Напрямки пошуку закордонних партнерів. Фактори та критерії вибору іноземного партнера. Показники виробничої діяльності, конкурентоспроможності, фінансового стану закордонних партнерів. Етапи та інструменти встановлення прямих зв'язків із закордонним партнером. Основні положення міжнародного ділового етикету.

Критерії вибору способу виходу на зовнішні ринки. Порівняльна характеристика способів виходу на закордонні ринки. Експорт як стратегія входження. Прямий та непрямий експорт. Ліцензування: причини, переваги, недоліки. Місцеве виробництво, виробництво за контрактом, спільне виробництво. Спільне підприємництво. Стратегічні союзи. Реалізація стратегії входження. Стратегія виходу з ринку. Основні проблеми на шляху виходу підприємства на міжнародні ринки та шляхи їхнього вирішення.

### **Тема 4.3. Специфіка міжнародних економічних контрактів та їх оформлення**

Суть міжнародних господарських контрактів, їх класифікація та види. Передконтрактна діяльність.

Порядок розробки і укладання міжнародних господарських контрактів. Структура міжнародного господарського контракту. Обов'язкові (істотні) та додаткові (неістотні) умови контракту.

Базисні умови поставки, їх значення для сторін контракту. Міжнародні правила тлумачення комерційних термінів "Інкотермс 2010". Особливості застосування форм розрахунків в міжнародних господарських контрактах.

Міжнародні рекомендації щодо змісту та механізму укладення міжнародних господарських контрактів.

#### **РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА**

1. ІНКOTEPMC'2010. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://jimex.kg/d/507991/d/incoterms-2010.pdf/>
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/>
3. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.2001 р. № 201. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01/>
4. Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України: Постанова Правління НБУ від 13.12.2016 р. № 410. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0410500-16/>
5. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2018 рік: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 р. №1018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D0%BF/>

6. Про затвердження Положення про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2004 р. № 270. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0885-04/>
7. Про зміну строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів і запровадження обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті: Постанова Правління Національного банку України від 16.11.2012 р. N 475. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1921-12/>
8. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/959-12/page/>
9. Про Митний тариф України: Закон України від 19.09.2013 р. № 584-VII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/584-18/>
10. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України від 23.09.1994р. № 185/94-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/185/94-вр/>
11. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр/>
12. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 р. № 15-93. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/15-93/>
13. Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020": Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015/>
14. Про схвалення Експортної стратегії України ("дорожньої карти" стратегічного розвитку торгівлі) на 2017—2021 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017р. № 1017-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1017-2017-%D1%80/>
15. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 році. Аналітична доповідь Національного інституту стратегічних досліджень до щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України // <http://www.niss.gov.ua/>
16. Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті: Постанова Кабінету Міністрів України та НБУ від 21.06.1995 р. №444. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/444-95-п/>
17. Бестужева С.В. Міжнародна економічна діяльність України : навч. посіб. / Бестужева С.В.; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 211 с.

18. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст]: навч. посіб. / М.І. Дідківський. – К. : Знання, 2006. – 463 с.
19. Дунська А.Р. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика [Текст]: навч. посіб. / А.Р. Дунська; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». – К. : Кондор, 2013. – 687 с.
20. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник [Текст]: / Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.
21. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст]: підруч. / В.О.Новак та ін.; Нац. авіац. ун-т, Нац. ун-т харч. технологій. – К.: Кондор, 2012. – 493 с.
22. Зовнішньоекономічні операції і контракти [Текст]: навч. посіб. / В.В.Козик та ін. – 2-ге вид., перероб., доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
23. Крилова Н.В. Міжнародна торгівля [Текст] : навч. посібн. – К. : Знання, 2008. – 365 с.
24. Міжнародна економіка: Практикум. Навчальний посібник / Старостіна А.О., Каніщенко О.Л., Софіщенко І.Я. та ін. / За заг. ред. проф. Старостіної А.О.-К.: НВП «Інтерсервіс», 2015. – 416 с.
25. Міжнародна економіка: термінологічний словник / Старостіна А.О., Каніщенко О.Л., Кузьома О.Ю. та ін. / За заг. ред. проф. А.О. Старостіної. – К.: «НВП «Інтерсервіс», 2017. – 250 с.
26. Міжнародна економічна діяльність України: навч. посіб. під ред. О.Б. Чернеги. – Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. [Текст] – Донецьк: ТОВ «Східний видавничий дім», 2013. – 600 с.
27. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. А.А. Мазаракі; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К.: КНТЕУ, 2012. – 823 с.
28. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України [Текст]: підручник / В. Є.Новицький; Київський національний економічний ун-т. – К. : КНЕУ, 2003. – 948 с.
29. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібник / Георгіаді Н.Г., Передало Х.С., Князь С.В. / Національний ун-т „Львівська політехніка”. – 2-ге вид. - Л.: Вид-во НУ Львівська політехніка, 2009. – 236 с.
30. Софіщенко І.Я. Фінансування зовнішньоторговельної діяльності підприємства [Текст]: навч. посіб. – К., 2006. – 138 с.
31. Черевань В.П. Міжнародна економічна діяльність : навч. посіб. / В.П.Черевань, А.П. Румянцев, Л.Ф. Романенко. – 2-е вид., доопрац. – К.: Слово, 2013. – 280 с.

## **СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ БІЛЕТІВ**

Комплекст завдань вступного іспиту на ОС «Магістр» за освітньою програмою «Міжнародна економіка» складається з таких елементів:

- 1 теоретичне питання науково-аналітичного характеру з фахових дисциплін;
- 2 задачі.
- тестові завдання;

**Теоретичне питання** охоплює проблематику професійно-орієнтованих дисциплін за освітньою програмою «Міжнародна економіка» за чотирма модулями: «Тенденції розвитку міжнародної економіки», «Фінансові і монетарні аспекти розвитку міжнародної економіки», «Міжнародний маркетинг як теорія і практика діяльності підприємства на зовнішніх ринках» та «Проблеми функціонування суб'єктів господарської діяльності на міжнародних ринках».

**Задачі** передбачають розв'язання та обґрунтування відповіді щодо проблемної ситуації, що виникає на ринку України або міжнародних ринках при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності суб'єктами міжнародних економічних відносин.

**Тестові завдання** до екзаменаційного білету включають 50 питань з наведених вище фахових модулів за напрямом підготовки «Міжнародна економіка».

## **КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКА**

При оцінюванні знань абітурієнта на вступному іспиті на освітню програму «Міжнародна економіка» враховуються його письмова відповідь на питання екзаменаційного білету.

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання – 200 балів.

1. Правильна та повна відповідь на теоретичне питання оцінюється в 40 балів.
2. Правильно розв'язана задача № 1 оцінюється в 30 балів.
3. Правильно розв'язана задача № 2 оцінюється в 30 балів.
4. Правильно виконане тестове завдання оцінюється в 2 бали ( $2 \cdot 50 = 100$  балів).

### **Теоретичне питання науково-аналітичного характеру (макс. 40 балів)**

**36-40 балів** виставляється у випадку правильності відповіді на поставлене питання, аналізу необхідних взаємозв'язків, наведення посилань на провідних вчених, що займаються розробкою даної тематики, та широкого застосування категоріального апарату з проблеми, що досліджується. Допускаються незначні неточності.

**29-35 балів** виставляється в разі неповної відповідності постановки питання його суті, неповного розгляду всіх існуючих взаємозв'язків, неможливості навести посилання на всіх провідних вчених, що займаються

даною проблемою та обмеженого використання категоріального апарату з досліджуваної проблеми.

**21-28 балів** виставляється у випадку подачі обривкових відомостей про суть питання, неможливості проаналізувати причинно-наслідкові зв'язки по даній проблемі з наведенням посилань на наукові праці лише третини провідних вчених, що розробляють досліджувані питання, а також в разі помилкового застосування категоріального апарату з аналізованої проблеми.

**0-20 балів** виставляється абітурієнту, який демонструє нерозуміння суті питання та взаємозв'язків між процесами, що розглядаються, не може вказати навіть третини відомих вчених, що займаються розробкою даної проблематики, та провести аналіз їх наукових праць, а також демонструє незнання категоріального апарату з проблеми.

### **Задача №1 (макс. 30 балів)**

Результат розв'язання задачі оцінюється за такими критеріями:

- повнота розкриття поставлених завдань;
- аргументованість наведених розрахунків;
- вміння застосовувати графічний метод до аналізу досліджуваної проблеми;
- відповідність запропонованого рішення поставленій проблемі;
- наявність, чіткість та практична значущість сформульованих висновків;
- правильність розрахунків.

**27-30 балів** (задача №1) виставляється у випадку комплексного вирішення наведеної задачі: дотримання логіки вирішення; окреслення всіх можливих шляхів вирішення; застосування графічного методу для повноти розкриття досліджуваної проблеми (за необхідності); наведення самостійних висновків; правильність розрахунків. Матеріал викладено чітко з використанням категоріального апарату щодо проблеми, що досліджується.

**21-26 балів** (задача №1) виставляється в разі вирішення наведеної задачі із незначними помилками: дотримання логіки вирішення; окреслення окремих шляхів вирішення; застосування графічного методу для повноти розкриття досліджуваної проблеми (за необхідності); наведення самостійних висновків; допущено незначні неточності у розрахунках. Матеріал викладено чітко з використанням категоріального апарату щодо проблеми, що досліджується.

**16-20 балів** (задача №1) виставляється вступнику, який дав правильні відповіді лише на окремі елементи поставленого завдання: наведене вирішення не містить достатньої наукової аргументованості; порушена логіка вирішення задачі; недосконалість застосування графічного методу; фрагментарне підтвердження висновками наведених розрахунків; допущено



неточності у розрахунках. Матеріал викладено нечітко з обмеженим застосуванням категоріального апарату.

**0-15 балів** (*задача №1*) виставляється в разі неправильного вирішення наведеної задачі або із суттєвими помилками: логіка вирішення порушена; шляхів вирішення практично не висвітлені; графічний метод для розкриття досліджуваної проблеми не використаний; самостійні висновки не сформульовані; допущено значні неточності у розрахунках.

### **Задача №2 (макс. 30 балів)**

Результат виконання задачі №2, яка є комплексним ситуаційним завданням, оцінюється за такими критеріями:

- комплексність аналізу джерел формування проблеми;
- кількість та аргументованість висунутих гіпотез вирішення проблеми, їх підтвердження кількісними показниками;
- чіткість та практична значущість сформульованих висновків, їх відповідність проблемі, що вирішується;
- відповідність запропонованого рішення поставленій проблемі;
- вміння застосовувати категоріальний апарат;
- форма викладення матеріалу.

**27-30 балів** (*задача №2*) виставляється у випадку комплексного аналізу досліджуваної проблеми: джерел її формування та можливих шляхів вирішення, підкріплених чисельними показниками. Матеріал викладено чітко з широким застосуванням категоріального апарату щодо проблеми, що досліджується.

**21-26 балів** (*задача №2*) виставляється вступнику в разі детального аналізу джерел виникнення проблеми та можливих гіпотез її вирішення з недостатнім наповненням відповіді чисельною та фактичною інформацією. Матеріал викладено чітко із застосуванням категоріального апарату щодо проблеми, що досліджується.

**16-20 балів** (*задача №2*) виставляється вступнику, який проаналізував джерела виникнення проблеми, але розглянув лише декілька можливих гіпотез її вирішення без достатньої наукової аргументованості проведеного аналізу й фрагментарним підтвердженням висновків числовою та фактичною інформацією. Матеріал викладено нечітко з обмеженим застосуванням категоріального апарату.

**0-15 балів** (*задача №2*) виставляється вступнику у випадку неможливості чітко сформулювати проблему, що досліджується, проаналізувати її поточний стан і запропонувати шляхи вирішення, навести приклади розв'язання аналогічних проблем в інших країнах або іншими вченими, провести аналіз запропонованих шляхів вирішення аналізованої проблеми.

**Тестові завдання (50 питань) - (макс. 100 балів)**

<b>Бали</b>	<b>Критерії виставлення оцінки</b>
91-100	Надані правильні відповіді на 46-50 тестових питань
81-90	Надані правильні відповіді на 41-45 тестових питань
72-80	Надані правильні відповіді на 36-40 тестових питань
62-70	Надані правильні відповіді на 31-35 тестових питань
52-60	Надані правильні відповіді на 26-30 тестових питань
42-50	Надані правильні відповіді на 20-25 тестових питань
32-40	Надані правильні відповіді на 16-20 тестових питань
22-30	Надані правильні відповіді на 11-15 тестових питань
12-20	Надані правильні відповіді на 6-10 тестових питань
0-10	Надані правильні відповіді на 5 та менше тестових питань